

Anmeldelse

Palle Vibe: Jordskælv: Hvad Skete der?

Faglig og pædagogisk redaktion ved Marie-Louise Hammer.

Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S, København 1998, 72 sider.

Bogen i Bogen

For knapt 1 år siden udkom en lille rigt illustreret bog, som er udgivet af *Gyldendal Uddannelse*. Titlen ser ud til at være HVAD SKETE DER? Det står i hvert fald med de største bogstaver. Der står ganske vist også Jordskælv, men det står på højkant. På side 1 er tilføjet, at faglig og pædagogisk redaktion er foretaget af Marie-Louise Hammer. Her står i øvrigt KATASTROFER på højkant foran HVAD SKETE DER?

Lettere forvirret blader jeg om til kolofonen på side 2. Her oplyses, at titlen er Jordskælv, og at bogen er udgivet i serien 'Katastrofer - Hvad skete der?', samt at Copyright indehaves af Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S. Forfatteren er ikke nævnt og Marie-Louise Hammers rolle er reduceret til Billedredaktion. To andre personer står for Forlagsredaktion og Omslag og grafisk tilrettelægning. Det kan virke ret forvirrende, men hvis nogen vil forsøge at købe eller låne bogen er ISBN 87-00-231-64-9 heldigvis anført.

Ved første gennembladning virker bogen meget poppet. Overskrifterne er pyntet op med gyselige orange penselstrøg, tekst i petit er anbragt i lyserøde og grå felter, og der er et sammensurium af sort-hvide fotografier, kort og diagrammer, som er 'livet op' med grå og røde toner. På omslagets inderside (side 73) er dog trykt et flot verdenskort over kontinenterne og oceanbundens højdeforhold - lånt fra en anden af Gyldendals udgivelser: Den Store Danske Encyklopædi (Bind 8, side 280). Et smukt kort med megen information; desværre er den oceaniske spredningsryg nord for Island benævnt MOHORYGGEN. Moho ligger godt nok højt her, men ryggen hedder Mohns Ryg. Den er opkaldt efter den norske meteorolog og geograf Henrik Mohn (1835-1916).

Palle Vibes bog om jordskælv er den første i en påtænkt serie om katastrofer. Og der er katastrofer. Der er til overmål ruttet med orange splatter og rædsler; måske i den tro, at det vil holde læseren fanget. Bare det ikke virker modsat og får den fagligt interesserede til at lægge bogen fra sig.

Det ville være synd, for ved omhyggelig gennemlæsning ændres indtrykket af bogen fuldstændigt. Der er et misforhold mellem layout og indhold. Bag det ydre skin af populærvidenskabelig 'porno' findes en original lille lærebog, hvor ajourført viden præsenteres på en yderst seriøs og pædagogisk måde. Det faglige niveau af denne 'bog i bogen' svarer til Gymnasiets og VARV's læserkreds. Kan også anvendes på Journalisthøjskolen, dels som et eksempel på layout, der taler nedad, dels som en nyttig håndbog. Niveaueet er for højt til Folkeskolen, medmindre læreren skulle være en særlig engageret naturfaglig nørd.

'Bogen i bogen' giver både den nødvendige grundviden og det sidste nye, med mange interessante eksempler - også nogle, der er nye for anmelderen. Der berettes om, hvordan overtro om jordskælv, takket være pionerforskeres indsats, har udviklet sig til moderne jordskælvsforskning, hvor LLR, SLR og GPS målinger er rutine. De forskellige skalaer til angivelse af jordskælvs styrke forklares. Sammenhængen mellem jordskælvs geografiske udbredelse og de pladetektoniske og magmatiske processer anskueliggøres. Jordskælvsvarsling omtales, også den danske indsats, og jordskælvssikring beskrives med detaljerede eksempler, fra japanske pagoder til skyskrabere på støddæmpere. Danske jordskælv er i sagens natur viet et ret kort afsnit.

Dispositionen kan af og til virke lidt præget af katastrofetemaet, men det afhjælpes med systematiske sidetalshenvisninger til, hvor fagord forklares eller illustreres. Meget nyttigt. Brugen af fremmedord er i øvrigt søgt holdt nede, og der lefles ikke for letkøbte forklaringer. Udløsningen af et jordskælv betegnes som et elastisk 'tilbagespring'. Helt fint. At fordanske det svære ord subduktionszoner til nedglidningszoner er et hæderligt forsøg - bedre end indsynkningszoner. Men hvorfor ikke kalde dem for skafafvejzoner.

Ses bort fra det splatteragtige layout og katastrofemanien, må forlaget ønskes til lykke med at have udgivet en fagligt og pædagogisk velredigeret bog om jordskælv i bogen HVAD SKETE DER? Der står utroligt meget på de 72 sider

Asger Berthelsen